

Hernieuw tijdig je VVJ-lidmaatschap!
Info op pagina 4
Betalingsformulier bij dit nummer

VVJ opent Journalistenloket voor eerstelijnsvragen
VVJ en VNM praten met Financiën over fiscaal regime auteursrechten
Kopieervergoedingen moeten worden bijgewerkt
Dirk Voorhoof: 'Europees Hof beschermt journalisten almaar minder'
En Manuel Gonzalez van *Voetbalkrant.com*: de supporterende journalist

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 195 - 27 november 2015 - verschijnt maandelijks - v.u. Pol Deltour, Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel

Le Monde

(foto Le Monde /Belgalmage)

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
VVJ lanceert Journalistenloket	5
Kabinet Jambon bekijkt integratie beroepsstatuten journalist	7
VVJ en VNM overleggen met Financiën over auteursrechten	7
Reprobel past kopieervergoedingen aan	7
Ontwerp EU-richtlijn bedreigt economische journalistiek	7
De nadelen van gepersonaliseerd nieuws	9
Europees Hof beschermt journalisten almaar minder	10-11
SERVICE	
Hernieuwing VVJ-lidmaatschappen	4
Vrij positieve respons op VVJ-trevredenheidsenquête	6
VVJ Antwerpen quizt op 4 december: iedereen welkom	7
Journalistenloket presenteert: infodag 'beginnen als journalist'	8
Fonds Pascal Decroos geeft en zoekt steun	14
Jago Kosolovsky: opgelet met online beelden	15
IN GESPREK	
Manuel Gonzalez: Beerschot-supporter en journalist	12-13
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
<i>Handen af van Venezuela c/ VRT</i>	16
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Hanne Knuyt, B2B-journalist	18
IN MEMORIAM	
Herwig Pée	6
Wim Criel	17
ONDER EMBARGO	19

BELGIË EEN HANDLEIDING

De zesde Belgische staatshervorming bracht heel wat veranderingen met zich mee en ook andere aanpassingen aan het functioneren van België werden recent doorgevoerd. Om de complexe structuur van België te kunnen doorgronden in het licht van de vele hervormingen, werd België, een handleiding volledig geactualiseerd en uitgebreid met een nieuw hoofdstuk. In deze 3de editie vind je alles wat je nodig hebt om je vertrouwd te maken met de inrichting en werking van de overheid en de relatie met de burger.

PROMO

Vul de promocode **BELGIE3ED** in en ontvang **30%** bij aankoop van *België, een handleiding*

WEDSTRIJD

Maak kans op één van de 5 gratis exemplaren!

Vraag: Noem één andere publicatie geschreven door Frankie Schram, de auteur van *België, een handleiding*.

Mail je antwoord naar nathalie.deceukeleer@politeia.be. De eerste 5 reacties krijgen een gratis exemplaar van het boek toegestuurd.

Tip: neem een kijkje op www.politeia.be

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Annick HUS
Monica MORITZ
Marleen SLUYDTS
Luc VANHEERENTALS
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS

REDACTIESECRETARIAAT

Huis van de Journalist
Zennestraat 21
1000 Brussel
Tel. 02/777.08.40
Fax 02/777.08.49
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Cathy Pletinckx
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Daddy Kate
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.daddykate.be

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

JOURNALISTIEK IN TIJDEN VAN TERRORISME

Uitzonderlijke omstandigheden vergen buitengewone journalistiek. Terwijl in Brussel het terreuralarm voortduurt, draaien redacties overuren. De publiekshonger naar informatie over de terreurdreiging na Parijs is onmetelijk groot. Dat alle nieuwsmedia vol inzetten op berichtgeving erover, is de logica zelve.

Even normaal is dat die media dat zo snel mogelijk proberen te doen. Daarvoor zijn het nu eenmaal *nieuwsmedia*. Behalve louter informatief, is die snelheid overigens vaak ook nuttig, om niet te zeggen nodig. Zoals wanneer wordt bericht over een grote politieactie in het centrum van Brussel, en het publiek daar kan uit afleiden dat het even niet het moment is om daar kerstinkopen te gaan doen.

Maar zoals altijd moet die snelheid goed worden afgewogen tegen de noodzaak van correctheid. Vandaag zijn ook sociale media een belangrijke bron van informatie, maar al te vaak zijn ze ook een vervelende stoorzender. Ook dezer dagen zijn weer te veel berichten en beelden via twitter en facebook doorgestuurd, die op niks blijken te berusten. Professionele nieuwsmedia, met uitgebouwde redacties bezet door beroepsjournalisten, kunnen zich op dit punt positief onderscheiden. Voor de controle van de echtheid van beelden, kunnen ze bijvoorbeeld ook gebruik maken van de tips op pagina 15 van dit blad.

Nog een ander belang ligt in de weegschaal met de snelheid van onze informatie: de noodzaak dat politie en justitie hun werk kunnen doen. Zo moet het wel degelijk kunnen dat tv-zenders en nieuwssites hun liveverslaggeving even on hold zetten. Rechtstreeks beelden uitzenden van een politie-inval is echt niet zo'n goed idee, wetende dat de geviseerde personen ook meekijken. Maar het klopt dat die terughoudendheid dan ook van andere informatiekanalen kan worden vereist, zoals Periscope, het online platform waarop iedereen die dat wil rechtstreeks beelden kan uitzenden.

En dan hebben onze media nog een andere, minstens even belangrijke rol te spelen: die van leverancier van duiding, analyse en opinie. Informatie die het publiek toelaat de nieuwsfeiten in hun context te zien. Die duidelijk maakt dat – hoe wraakroepend ook de feiten – ontegenwoordig minder mensen sterven door terreur dan in het verkeer. Die ook de historische en geopolitieke context schetst – ook al verschoont dat terrorisme geenszins. Hiermee kunnen redacties vandaag hun maatschappelijke verantwoordelijkheid helemaal waarmaken. Iets wat ze dezer dagen overigens ook ruimschoots doen.

Pol Deltour

Dit nummer van De Journalist gaat naar alle beroepsjournalisten, ook de weinigen die vorig jaar geen VVJ-lid waren, maar slechts de louter kosten-dekkende administratieve vergoeding voor hun officiële perskaart betaalden.

Misschien zien zij het zitten om in 2016 wel lid te worden van de VVJ. Omdat ze daar wel degelijk persoonlijk voordeel uithalen, in de vorm van informatie en service van het secretariaat. Omdat ze daarmee ook solidaire steun bieden aan de vele collega's die de VVJ nog méér kunnen gebruiken. Omdat ze op die manier onze beroepsvereniging nog representatiever en sterker maken. En omdat er, zonder beroepsvereniging, ook voor hen gewoonweg geen statuut van beroepsjournalist meer zou bestaan, net zomin als de faciliteiten daaraan verbonden.

Overigens kost VVJ-lidmaatschap amper 15 of 65 euro meer dan een erkenning zonder lidmaatschap. Een som die fiscaal aftrekbaar is.

Word ook in 2016 lid van de Vlaamse Vereniging van Journalisten

Voordelen

- **toegangs- en andere werkfaciliteiten** bij allerlei evenementen
- **service op maat** over je journalistenstatuut
- **essentiële informatie** via het magazine **De Journalist**, de website **journalist.be** en de jaarlijkse **JournalistenAgenda**
- diverse **materiële voordelen**, bijvoorbeeld op het vlak van vervoer

Aandachtspunten

De VVJ blijft gaan voor:

- **behoorlijk bezette en onafhankelijke redacties**,
- degelijke **lonen en vergoedingen** voor journalisten,
- beheersbare **werkdruk** en een goede work/life-balans
- houvast voor **freelancejournalisten**
- **redactiestatuten, redactieraden en redactiedélégés**

Dankzij de VVJ

- is er een **wettelijk statuut** voor beroepsjournalisten
- bestaat wetgeving ter bescherming van het journalistiek **bronnengeheim**
- genieten loontrekkende beroepsjournalisten van een aanvullend **journalistenpensioen**
- is er een breed basisplatform voor **deontologie en zelfregulering** via de Raad voor de Journalistiek
- kunnen journalisten aanspraak maken op hun **auteursrechten** (i.s.m. de JAM)
- vallen auteursrechten onder een **voordelig belastingtarief**
- beschikken **beeldjournalisten** over een platform en faciliteiten om zich kenbaar te maken (i.s.m. VVBJS)

Surf voor meer informatie naar www.journalist.be

Lidgelden 2016

Beroepsjournalist	€115
Beroepsjournalist zonder VVJ-lidmaatschap	€50 (+ €50)
Stagiair	€80
Erelid (oud-journalist)	€60
Persmedewerker (journalist in bijberoep)	€65
Docent journalistiek	€60
Student journalistiek	€50
Technicus (T-kaart)	€65

Vlaamse Vereniging van Journalisten
Zennestraat 21 – 1000 Brussel
www.journalist.be
info@journalist.be
02 777 08 40

**Je vindt een overschrijvingsformulier bij dit nummer van
De Journalist**

VVJ opent Journalistenloket

Pol Deltour

Journalistenloket.be

De VVJ breidt haar dienstverlening uit met de lancering, op 1 december, van een Journalistenloket. Het loket omvat drie luiken: een website met basisinformatie over (beginnen) werken als journalist, een helpdesk voor eerstelijnsadvies en een pakket infosessies.

Meer dan vroeger hebben aspirant-journalisten en beginners in het vak nood aan informatie en service. De job van journalist is er de jongste decennia nu eenmaal behoorlijk complexer op geworden. Dat is een gevolg van de technologische, economische, maatschappelijke en ook juridische evolutie die de mediasector in haar geheel treft. Almaar meer mensen zitten daardoor met vragen over journalistieke mogelijkheden en risico's, over rechten en plichten, over vergoedingen, arbeidsomstandigheden, auteursrechten, onafhankelijkheid, aansprakelijkheid, deontologie en nog veel meer.

Het VVJ-secretariaat werd al enige tijd met deze evolutie geconfronteerd, maar kon er bij gebrek aan middelen niet steeds accuraat op inspelen. Dankzij een werkingssubsidie van minister van Media Sven Gatz (Open VLD) wordt dat wel mogelijk.

Niet enkel klassieke beroepsjournalisten zitten met vragen en problemen over een en ander. Nieuwsmedia doen almaar meer een beroep op freelancers in bijberoep en occasionele krachten – onder meer voor lokaal nieuws. De VVJ kan aanvaarden dat niet-professionele journalisten een rol spelen in het journalistieke proces, maar dan enkel als noodzakelijke aanvulling op het werk van beroepsjournalisten en steeds onder controle van beroepsjournalisten. Intussen starten

meer en meer mensen eigen journalistieke projecten, met name online. Deze 'ondernemende' journalisten zoeken naarstig naar nieuwe zakenmodellen en worden met extra uitdagingen en vragen geconfronteerd.

Drie luiken

De VVJ wil met haar Journalistenloket vooreerst een open website aanbieden over journalistiek in Vlaanderen/België in de 21ste eeuw. Deze **Wegwijs Journalistiek** is gericht op zowel aankomende journalisten als reeds gevestigde collega's. De ambitie is een uitgebreide digitale kennisbank ter beschikking te stellen die praktisch, actueel en betrouwbaar is.

Het Journalistenloket omvat daarnaast een **Helpdesk** voor persoonlijk eerstelijnsadvies. Die desk omvat het VVJ-secretariaat, versterkt met externe krachten waar dit nodig blijkt. Voor de goede orde: meer doorgedreven advies en gerechtelijke bijstand blijven wel degelijk voorbehouden voor leden van de vereniging.

Ten slotte wil de VVJ met haar Journalistenloket nog meer dan vroeger inzetten op collectieve **vormingsmomenten**, die ook zullen worden opengesteld voor aspirant-journalisten of journalisten in bijberoep. Een eerste infosessie, over (door) starten in de journalistiek, vindt plaats op zaterdag 12 december (zie pagina 8). Voor deze infosessies, die ook buiten Brussel zullen plaatsvinden, zal in de mate van het mogelijke worden samengewerkt met de MediAcademie, het Fonds

Pascal Decroos en de journalistenopleidingen.

Beroepsunie met publieksloket

De VVJ blijft in de eerste plaats de beroepsvereniging van erkende beroepsjournalisten en stagiair-beroepsjournalisten in Vlaanderen. De samenleving heeft baat bij zoveel mogelijk professionele journalistiek: nieuws geleverd door ondernemingen en mensen die daar beroepshalve mee bezig zijn. Professionaliteit staat garant voor kwaliteit. Een erkenning als (stagiair-)beroepsjournalist waarborgt

bovendien onafhankelijkheid, aangezien het statuut niet verenigbaar is met een bijkomende beroepsactiviteit.

Maar de VVJ verleent ook lidmaatschap aan journalisten die in bijberoep werken voor publieksmedia. Zij kunnen weliswaar geen aanspraak maken op de officiële perskaart en de daaraan verbonden faciliteiten, maar ze kunnen als VVJ-lid wel een beroep doen op het volledige informatiepakket en doorgedreven service van de vereniging. Hetzelfde geldt voor studenten en docenten in de journalistiek die aansluiten bij de VVJ.

Ook andere personen kunnen nu terecht bij het Journalistenloket van de VVJ, meer bepaald voor basisinformatie, eerstelijnsadvies en bepaalde infosessies.

Positieve respons op de VVJ-tevredenheidsenquête

Annick Hus

Vorige maand lanceerde de VVJ een tevredenheidsenquête, om na te gaan hoe ze haar dienstverlening nog beter kan afstemmen op de leden. 175 leden namen de tijd om de vragen te beantwoorden. Vier op de vijf respondenten zijn over het algemeen tevreden met de VVJ-dienstverlening. Maar er zijn ook enkele terugkerende commentaren.

Waarvoor vind je de VVJ nuttig?

Voor de informatie via <i>De Journalist</i>	85.63%
Voor de verdediging van de persvrijheid	64.37%
Voor materiële voordelen, zoals het openbaar vervoer	63.22%
Voor individuele service in verband met erkenning, lidmaatschap, perskaarten	60.92%
Voor het journalistenpensioen	44.25%

Veel respondenten zijn tevreden over de bijstand en informatieverstrekking over deontologie. Ook de informatie op www.journalist.be lijkt voldoende.

Hoe kan de VVJ haar werking verbeteren?

Meer informatie via <i>De Journalist</i>	33.91%
Meer materiële voordelen	24.71%
Meer informatie via mailings	24.14%
Beter advies over contracten, tarieven, arbeidsvoorwaarden	21.84%
Meer informatie via de website www.journalist.be	20.69%

Vooral het verdwijnen van het De Lijn-abonnement leidt tot enig ongenoegen. Daarnaast is er een duidelijke behoefte aan meer netwerk- en infomomenten met betrekking tot de huidige evoluties in de media: social media, digitalisering, online journalistiek, big data.

Aan welke evenementen moet de VVJ voorrang geven?

Informatie en vorming	93.68%
Debatten	17.82%
Ontspanningsmomenten (een gezinsdag, quiz, voetbaltoernooi?)	8.05%

Deze cijfers spreken voor zich. Naast de vraag naar meer infomomenten over nieuwe media en online journalistiek, is er ook een behoefte aan meer interactie met de verschillende opleidingen journalistiek. Met haar nieuwe Journalistenloket wil de VVJ in de toekomst meer inspelen op de behoeften van studenten en pas-afgestudeerden.

Aan welke thema's moet de VVJ meer aandacht besteden?

Enkele suggesties duiken meer dan eens op:

- De herwaardering van de perskaart: de VVJ moet aandringen om erkende journalisten voorrang te geven.
- Vergoedingen voor freelancers: de tarieven die uitgevers betalen aan freelancejournalisten zijn schandalig laag.
- Infomomenten over thema's als auteursrechten, fiscaliteit, deontologie, journalistenstatuut, persvrijheid (ook in het buitenland). Maar ook over online/digitale journalistiek, de plaats van de journalist in de moderne wereld, werkdruk en burn-out...
- Hulp en begeleiding voor studenten journalistiek, meer ondersteuning voor journalistieke opleidingen.
- Meer aandacht voor 'nieuwe' en sociale media.

In verband met dat laatste: de VVJ had al een Twitter-account (twitter.com/vvjjournalisten), en sinds kort vind je ons ook op Facebook (facebook.com/vvjjournalisten) en LinkedIn. Ook via deze platformen wil de VVJ voortaan informatie verspreiden.

Uit de 'suggestieronde' tot slot blijkt vooral dat freelancers en jonge (startende) journalisten extra hulp kunnen gebruiken.

In memoriam

Herwig Péé (1949 - 2015)

Het laatste kwartaal van vorige eeuw was bijzonder dynamisch en boeiend voor de Antwerpse afdeling van de Vereniging van Beroepsjournalisten. En Herwig Péé had een bijzonder groot aandeel in dat succes.

Herwig begon in het begin van de jaren zeventig bij *Libelle* te werken – als één van de weinige mannen op de redactie. Zo'n tien jaar later engageerde hij zich als redactieafgevaardigde in het bestuur van de Persbond, zoals de Antwerpse afdeling van de AVBB toen kortweg werd genoemd. In 1987 volgde hij in dat bestuur wijlen Marcel De Borger – ook van *Libelle* – op als penningmeester. Decennialang hield Herwig nauwgezet de boeken van de afdeling bij. Telkens als een nieuwe voorzitter aantrad, droeg die voor de functie van penningmeester meteen Herwig voor.

Eveneens in 1987 werd Herwig bij KB benoemd tot lid van de Erkenningscommissie voor beroepsjournalisten. Hij bleef er tot 2000 op post. Bij twijfelgevallen was Herwig steeds de pleitbezorger van de kandidaten die erkend wilden worden.

25 jaar lang trokken we naar bijeenkomsten in Antwerpen, Brussel en Gent om er met andere collega's te discussiëren over acties en maatregelen voor betere arbeidsvoorwaarden en werkomstandigheden voor journalisten. Honderden keren waren we samen op pad als collega's – maar ook als goede vrienden. We verschilden nogal, maar steeds hadden we het grootste respect voor elkaars overtuiging. Ook voor kleine, dagelijkse probleempjes zochten we een uitweg. Bij onze treinreizen naar Brussel of Gent wilde Herwig

bij de rokers zitten, ik bij de niet-rokers. Ons compromis was dat we opreden bij de rokers, in tweede klasse, en terugkeerden bij de niet-rokers, met eerste klasse als toemaatje voor mij. Als we met de auto gingen: in mijn auto mocht hij niet roken. Maar ik laste wel telkens een tussenstop in, op een parking langs de snelweg, waar hij dan zijn pakje sigaretten kon bovenhalen.

Herwig Péé, met een accent op de eerste 'e'. Overleden op Allerzielen. We zijn een goede collega en vriend verloren.

Raymond De Craecker
Oud-voorzitter van de VVJ Antwerpen-Limburg
Voorzitter van de Erkenningscommissie

Kabinet Jambon bekijkt integratie beroepsstatuten journalist

Het kabinet van minister van Binnenlandse Zaken Jan Jambon (N-VA) buigt zich over een vraag van de AVBB om de twee wettelijke beroepsstatuten van journalist ineen te schuiven. Tot vandaag kunnen professionele journalisten in het land zich laten erkennen als beroepsjournalist of als journalist van beroep, naargelang ze werken voor algemene of gespecialiseerde nieuwsmidia.

De VVJ en AJP (die beroepsjournalisten vertegenwoordigen) en de VJPP en AJPP (die vakpersjournalisten vertegenwoordigen) zijn het erover eens om het statuut van journalist van beroep te integreren in dat van beroepsjournalist. Over de wijze waarop dit wettelijk kan worden gerealiseerd, wordt nu van gedachten gewisseld met het kabinet van Binnenlandminister Jambon. Het is de bedoeling de integratie rond te hebben voor de nakende vijfjaarlijkse hernieuwing van de erkenningen van beroepsjournalisten en journalisten van beroep. **(PD)**

VVJ en VNM praten met Financiën over auteursrechten

De VVJ en de VNM, koepel van Vlaamse uitgevers, onderhandelen met Financiën over het fiscaal statuut van auteursrechtelijke vergoedingen aan freelancejournalisten. Inzet van de gesprekken is het vinden van een verdeelsleutel voor de verhouding tussen gewone beroepsinkomsten en auteursrechtenvergoedingen. Beroepsinkomsten worden aan de gewone belastingvoeten belast, auteursrechtelijke vergoedingen aan het specifieke fiscaal tarief van 15 procent.

De regeling zorgde van meet af aan voor grote rechtsonzekerheid. Duidelijk is alvast dat de Vlaamse praktijk om freelancejournalisten voor 100 procent in auteursrechtenvergoedingen te betalen, op de schop gaat. Er zal ook niet langer onderscheid worden gemaakt tussen freelancers in hoofdberoep en die in bijberoep.

Hoe de verhouding precies zal liggen, maakt nog voorwerp uit van debat. Naast de VVJ en VNM zitten ook de Franstalige AJP en JFB mee aan tafel. Financiën is vertegenwoordigd door het kabinet van minister Johan Van Overtveldt (N-VA), de FOD en de BBI. Die laatste heeft momenteel tientallen dossiers lopen tegen freelancejournalisten die volledig in auteursrechtenvergoedingen werden betaald. **(PD)**

Reprobel past kopieervergoedingen aan

Reprobel, de beheersmaatschappij voor reprografierechten waarin ook de JAM participeert, gaat na op welke manier het vergoedingssysteem voor het vrij kopiëren van auteursrechtelijk beschermd werk moet worden aangepast aan het Europees recht. Dat is nodig nu het Europees Hof van Justitie enkele bedenkingen bij de Belgische reprografiewetgeving heeft geformuleerd.

In België kan journalistiek werk vrij worden gefotokopieerd, zonder toestemming van de journalist of diens uitgever. Die laatste worden daar wel onrechtstreeks voor vergoed via Reprobel, dat hiervoor zowel bij de fabrikanten als de gebruikers van kopieerapparaten welbepaalde vergoedingen kan innen. Maar IT-gigant Hewlett-Packard vocht die vergoedingen aan bij het Brusselse hof van beroep, dat over de kwestie enkele prejudiciële vragen stelde aan het Europese Hof van Justitie.

Dat oordeelde nu onder meer dat de Belgische regeling een onderscheid zou moeten maken tussen privaat en professioneel gebruik van een kopieertoestel. Het Hof vindt daarnaast dat volgens de huidige Belgische auteurswetgeving uitgevers eigenlijk geen aanspraak kunnen maken op de geïnde reprografierechten.

Reprobel zal nu samen met de bevoegde Belgische instanties werken aan een "systeem dat de vergoeding voor auteurs en uitgevers ook voor de toekomst veilig stelt". **(PD)**

www.reprobel.be

Ontwerp EU-richtlijn bedreigt economische journalistiek

De Europese instellingen buigen zich nog altijd over een ontwerp van richtlijn dat bedrijfsgeheimen in heel de EU gelijkvormig moet beschermen. De richtlijn moet oneerlijke concurrentie en bedrijfspionage tegengaan, maar zoals de tekst nu is geformuleerd dreigen journalisten en persvrijheid aan banden te worden gelegd. Zelfs het verkrijgen en bijhouden van vertrouwelijke bedrijfsinformatie zouden al strafbaar zijn, wat een hypotheek legt op onderzoeksjournalistiek. Enkel bij 'wettig gebruik', zouden journalisten nog bedrijfsinformatie kunnen publiceren.

De Europese Federatie van Journalisten (EFJ) voert, samen met andere ongeruste organisaties, strijd voor de aanpassing van het ontwerp van EU-richtlijn. De AVBB doet dat op Belgisch niveau. Concreet wordt gevraagd de riskante notie 'wettig gebruik' voor journalisten te schrappen. **(PD)**

www.europeanjournalists.org

Schrijf je in voor de VVJ-Quiz in Antwerpen op 4 december

Voor een goeie quiz moet je op vrijdag 4 december in Antwerpen zijn. Dan organiseert VVJ Antwerpen in de Azua-tennisclub opnieuw een vraag- en antwoordfestijn over de actualiteit en andere wetenswaardigheden.

Er wordt gespeeld in ploegen van maximaal vijf spelers. Ploegen met een VVJ-lid betalen bij inschrijving 15 euro (met promotiecode VVJQUIZ3). Ploegen zonder VVJ-leden nemen deel voor 20 euro per ploeg. Elke deelnemer krijgt sowieso een prijs mee naar huis. De prijzentafel is er opnieuw een om u tegen te zeggen.

Wanneer: vrijdag 4 december om 19u30

Waar: Azua-tennisclub, Edegemsesteenweg 100 in Wilrijk

Inschrijven: vvjantwerpen@journalist.be

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

Journalistenloket.be

De journalist van vandaag en morgen

Op zaterdag 12 december opent het Journalistenloket van de VVJ zijn deuren
voor beginnende en doorstartende journalisten.

Kom proeven van een gevarieerd programma, om je journalistencarrière (terug) op de rails te zetten.

In de **voormiddag** (10 u. – 12.30 u.) beantwoorden VVJ-medewerkers de volgende vragen:

- Waar vind ik **werk** als journalist?
- Werk ik het beste **in dienst** of als **freelancer**?
- Waarop moet ik letten als **beginnend journalist**?
- Hoe krijg ik een **erkenning** als **beroepsjournalist**?

Ook in de **namiddag** (13.30 u. – 18 u.) kan je een gevarieerd en interessant programma meepikken:

- **Jago Kosolosky** en **Jozefien Daelemans** vertellen meer over het starten van een nieuwssite/blog.
- **Selma Franssen** toont de mogelijkheden en uitdagingen van community management.
- **Jan Beddegenoodts** en **Victoria Smet** bieden je de ingrediënten voor een succesvolle crowdfunding.

We ronden de dag af met een **panelgesprek**, **vragenronde** en **netwerkmoment**.

Wil je dit boeiende VVJ-evenement niet missen?

Surf voor meer **informatie** en **registratie** naar www.journalist.be

Met steun van de

Vlaamse
overheid

DE FILTERBUBBEL VAN HET GEPERSONALISEERDE INTERNET

Annick Hus

Zowel Google als Facebook maakt werk van het aanbieden van 'gebruikersrelevante' informatie. Of het nu gaat om reclame, reisinformatie of nieuws, alles verschijnt op maat. Ook nieuwsredacties evolueren meer en meer in die richting. "Het is niet langer de klassieke vierde macht die beslist wat de surfer leest", zegt onderzoeker Rob Heyman (VUB), "een vijfde macht in de vorm van de algoritmen van Facebook en Google heeft die rol overgenomen."

Heyman: "We leven op het internet in een filterbubbel. Alle informatie die op ons afkomt wordt door algoritmen geselecteerd. Zoekmachines als Google en sociale media als Facebook zijn bijzonder sterk in personalisatie. Ze brengen meer en meer informatie op maat, en worden daar ook steeds beter in."

Volgens Google zelf gaat de traditionele zoekmachine nog een drietal jaar mee. "Daarna wil het bedrijf in staat zijn om te weten wat de gebruiker wil, voordat die het zelf beseft. Google Now speelt hier al voor een groot stuk op in. De *virtual personal assistant* levert gebruikers hun dagelijks noodzakelijke informatie: verkeersinfo, leessuggesties en dies meer. Dat informatie-aanbod baseert Google op het surfgedrag." Personalisatie heeft positieve en negatieve kanten. Maar wanneer mediabedrijven te hard beginnen gaan, zijn perverse effecten niet ver weg. Rob Heyman: "Google en Facebook beïnvloeden – minstens onrechtstreeks – ons wereldbeeld. De filterbubbel zorgt ervoor dat we vrij eenzijdig nieuws ontvangen. Natuurlijk was dit voor het internettijdperk ook al het geval. Zo selecteren de Nederlandstalige en Franstalige pers duidelijk verschillende nieuwsitems, met als resultaat dat we de 'andere' Belgen steeds minder kennen."

Versplintering

Ook Andy Demeulenaere, coördinator van Mediawijs, nuanceert het belang van de evolutie. "Mediabeïnvloeding is niets nieuw", zegt hij. "Hier en daar merk je nog sporen van de politiek gekleurde pers, en in die zin hadden we traditioneel een abonnement op een bepaald deel van het nieuws. Daardoor moest je vroeger meer dan één krant lezen om een duidelijk wereldbeeld te krijgen. Dat is met het veranderde medialandschap deels weggefallen. De mediaconcentratie brengt overlappings met zich mee, de diversiteit krimpt." Toch staat daar in het digitale tijdperk een nieuwe, toenemende versplintering van het nieuws tegenover. Rob Heyman: "Tegenwoordig luistert de vierde macht naar de vijfde: algoritmen. Vroeger bepaalden redacteurs de invalshoeken van dag- en weekbladen. Vandaag leggen algoritmen het nieuws vast. Redacties zetten in op interactiviteit. Mensen moeten een bericht liken, delen en becommentariëren. Zo kunnen kranten ook meer adverteren. Google en Facebook versterken deze logica."

De Facebook-algoritmen, ook gekend als de *EdgeRank*, bepalen het belang van de verhalen in elk nieuwsoverzicht. "Het is als een credit rating", zegt Heyman. "Ze zijn onzicht-

baar en uniek voor elke gebruiker. Enkel Facebook weet hoe *EdgeRank* werkt. De interactiviteit met welbepaalde personen en pagina's speelt mee, maar ook de interactiviteit van de boodschap zelf. Facebook maakt een som van tientallen parameters, en de uitkomst bepaalt hoe hoog een bericht scoort. Uiteraard proberen nieuwsredacties *EdgeRank* te doorgronden, want Facebook straft slecht scorende posts onmiddellijk af."

Big data

Intussen kunnen nieuwsredacties ook zelf data verzamelen en analyseren. Andy Demeulenaere van Mediawijs: "Met die big data kunnen kranten hun berichtgeving beter afstemmen op de lezer. *Clickbait* wordt daarom steeds populairder. Media maken er een sport van om aantrekkelijke, klikbare titels af te vuren op social media, in de hoop dat deze verkeer naar de website genereren."

Onder meer *Newsmonkey* heeft de kracht van big data en clickbaiting goed begrepen. De nieuwssite weet verdraaid goed welke berichten veel likes en shares genereren. Eens de bezoekers op de website belanden, analyseert *Newsmonkey* hun surfgedrag. Zo bedient de site lezers (min of meer) op hun wenken. Ook *Het Laatste Nieuws* en *BuzzFeed* hebben die werkwijze onder de knie.

Door bepaalde berichten te pushen kunnen de media wel degelijk de maatschappelijke agenda bepalen. Demeulenaere: "Brussel-Halle-Vilvoorde is een mooi voorbeeld. Aanvankelijk liet dat thema veel mensen koud. Tot de politiek en de media er zodanig op inspeelden dat het ineens een staatszaak werd. Op zo'n moment beïnvloeden de media de publieke opinie. En social media kunnen dat effect nog versterken, door gebruikers te overhalen om op bepaalde artikels te klikken."

Europese bescherming voor media en journalistiek bladert af

Dirk Voorhoof

De voorbije maanden maakten media en journalistiek geen al te beste beurt bij het Europees Mensenrechtenhof. Het Hof zag, verrassend genoeg, enkele controversiële nationale inmengingen in journalistieke praktijken door de vingers. Viert het Straatsburgse Hof de teugels, terwijl in veel Europese landen vastgesteld wordt dat de persvrijheid en de onafhankelijke journalistiek onder druk staan?

Het Europees Hof minder alert?

De voorbije 20 jaar zorgde het Hof voor een solide bescherming van het journalistiek bronnengeheim, het waarborgde het recht van journalisten om alert, scherp en kritisch te berichten en het verstevigde het recht op toegang tot bestuursdocumenten en het recht op nieuwsgaring. In honderden arresten was het Hof van oordeel dat nationale rechtscolleges meer ruimte moesten laten aan de expressievrijheid, de vrije nieuwsgaring en de kritische verslaggeving door media en journalistiek. Van regeringen, administratieve overheden en parlementen wordt zelfs verwacht dat ze positief bijdragen tot het creëren van een gunstig klimaat voor persvrijheid, mediapluralisme en onafhankelijke en onbevangen journalistiek. Ook in enkele recente arresten maakte het Hof duidelijk dat de expressie- en informatievrijheid en het open publieke debat op een maximale (zij het geen onbeperkte) bescherming moeten kunnen rekenen. Onlangs nog, op 10 november, maakte de Grote Kamer van het Hof duidelijk dat publieke personen onvermijdelijk een stuk privacy moeten inleveren wanneer gebeurtenissen uit de strikte privésfeer een impact kunnen hebben op hun publieke of politieke functie. Zo had *Paris Match* een artikel gepubliceerd over een liefdesaffaire en een 'onwettig' kind van Prins Albert II van Monaco, en het blad was daarvoor in Frankrijk veroordeeld. Maar het Europees Hof bestempelde dat als een inbreuk op de journalistieke vrijheid van het magazine **(Couderc en Hachette Filipacchi Associés t. Frankrijk)**.

Het is dan ook opvallend dat de Europese rechters in enkele andere arresten de andere richting opkeken. Zo vond de Grote Kamer van het Hof dat het Estse mediabedrijf Delfi aansprakelijk kon worden gesteld voor de beledigende en hatelijke lezerscommentaren op zijn nieuwsplatform, ook al had Delfi, na een klacht, de gewraakte boodschappen onmiddellijk van de website verwijderd (**Delfi SA tegen Estland**). Vooral in twee zaken tegen Finland kwam het Hof de journalistiek niet tegemoet. In de ene zaak vonden de rechters dat de verwerking en openbaarmaking van fiscale data door twee mediabedrijven niet als een 'journalistieke activiteit' kon worden beschouwd, waardoor geen beroep kon worden gedaan op deze uitzondering voor de verwerking van persoonsgegevens (**Satakunnan Markkinapörssi Oy & Satamedia Oy tegen Finland**).

In een andere zaak had het Hof geen probleem met de arrestatie, de vervolging en de veroordeling van een persfotograaf die tijdens een betoging een politiebevel had genegeerd. De

fotograaf bleef ter plekke om foto's te nemen en verslag uit te brengen over een betoging die uit de hand liep. Tot hij dus door de politie werd opgepakt omdat hij de betoging niet tijdig, na een politiebevel, had verlaten. Dat de journalist zijn werk deed als 'publieke waakhond', kon niet helpen als verweer (**Pentikäinen tegen Finland**).

Online nieuwsplatform aansprakelijk voor gebruikersinhoud

In de zaak **Delfi SA tegen Estland** legde het Hof een zware verantwoordelijkheid op de schouders van online mediaplatformen met gebruikersinhoud. Het Estse nieuwsportaal Delfi was in eigen land veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding wegens hatelijke kritiek op een bedrijfsleider – kritiek en spot die waren geuit in de online-rubriek met lezerscommentaren. In Straatsburg voerde Delfi aan het slachtoffer te zijn van een ongerechtvaardigde overheidsinmenging in de uitingsvrijheid, omdat het vond dat het niet verantwoordelijk kon zijn voor die lezerscommentaren. De nieuwssite had zijn lezers opgeroepen om in reacties op nieuwsartikels geen bedreigingen, beledigingen of obsceniteiten te uiten, er was een filtersysteem dat vulgaire woorden automatisch verwijderde, en er was ook een meldtoets voor inbreuken op de spelregels: als een bericht als ongewenst werd aangeklikt wegens beledigend of hatelijk, werd het verwijderd.

De essentie van de argumentatie van Delfi was dat het nieuwsportaal fungeerde als een soort

host-provider voor de lezersreacties. Op die manier kon het volgens de Europese richtlijn Elektronische Handel 2000/31 en de Estse wet die deze richtlijn omzette, niet aansprakelijk zijn, omdat het na de melding prompt de gewraakte lezersreacties had verwijderd. En het Europees recht laat de lidstaten niet toe om internetproviders te verplichten de inhoud te controleren van boodschappen die ze via hun netwerk openbaar maken. Maar deze argumenten zijn door het Europees Hof van tafel geveegd: de maatregelen die Delfi had genomen, volstonden immers niet om de rechten van de bedrijfsleider voldoende te beschermen. Beheerders van online nieuwsplatforms kunnen dus aansprakelijk zijn voor de manifeste *hate speech* die door lezers werd gepost.

Internetorganisaties en allerlei niet-gouvernementele organisaties vrezen dat met het Delfi-arrest de deur wijd open wordt gezet voor (privé)censuur door websitebeheerders en beheerders van online nieuwsmedia. Nieuwsfora en mediabedrijven zelf zien overigens niet graag de zwarte piet naar zich toegespeeld. Ze zouden voortaan alle gebruikersinhoud proactief moeten gaan controleren en filteren, op het gevaar

Het Europees Hof aanvaardde zelfs dat een fotograaf die een betoging versloeg 18 uur werd vastgehouden.

(foto PhotoNews)

af aansprakelijk te worden gesteld voor wat door de mazen van het net glipt. Feit is dat het Delfi-arrest bijkomende druk zet op de aansprakelijkheid van online nieuwsplatforms met gebruikersinhoud, al is nog niet helemaal duidelijk of dit enkel geldt voor commercieel gerunde mediaplatforms. Het Hof liet immers uitschijnen dat niet-commerciële sites, *social media* en *blogs for hobby* wat makkelijker kunnen weggkomen inzake aansprakelijkheid voor onrechtmatige gebruikersinhoud.

Openbaarmaking van fiscale data geen 'journalistieke activiteit'?

In de zaak *Satakunnan & Satamedia tegen Finland* gaat het over een verbod dat aan twee Finse mediabedrijven was opgelegd om nog langer een grote hoeveelheid fiscale persoonsgegevens te publiceren en via een SMS-dienst beschikbaar te stellen. De twee mediabedrijven meenden dat zij voor deze gegevensverwerking aanspraak konden maken op de uitzonderingsbepaling voor journalistieke doeleinden. Eerder al had het Hof van Justitie – dat andere Europese rechtscollege – duidelijk gemaakt dat de verwerking en publicatie van de fiscale gegevens door de twee Finse mediabedrijven inderdaad kon worden beschouwd als een journalistieke activiteit, althans indien die verwerking als enig doel had de bekendmaking aan het publiek van informatie, meningen of ideeën.

De Finse rechtscolleges waren evenwel van oordeel dat de omvang waarmee en de manier waarop de fiscale data werden gepubliceerd, geen publiek belang nastreefden en daarom niet als journalistieke activiteiten konden worden gezien.

Het Europees Mensenrechtenhof heeft deze zienswijze van de Finse rechtscolleges bevestigd. Ook dit arrest is met veel scepsis onthaald. Vooral de bijzonder restrictieve invulling van de notie 'journalistieke activiteit' baart zorgen in de wereld van de (data)journalistiek.

Het arrest is evenwel niet definitief, want er is een verzoek ingediend tot verwijzing naar de Grote Kamer van het Hof. Of die verwijzing er effectief komt is nog niet bekend. Wordt mogelijk vervolgd...

Journalistieke garingsvrijheid tijdens betoging ?

In de zaak *Pentikäinen tegen Finland* moest het Hof nagaan of de arrestatie, vervolging en veroordeling van een journalist-persfotograaf in overeenstemming waren met het Europees Mensenrechtenverdrag. De journalist had het politiebevel genegeerd om een betoging, waarover hij verslag uitbracht, te verlaten (zie ook *De Journalist 2014/177*).

Een meerderheid van het Europees Hof vindt niet dat de Finse politie en justitie in de fout zijn gegaan. De journalist werd immers niet gehinderd in zijn nieuwsverslaggeving, en het bevel om de betoging te verlaten kwam er pas nadat de demonstratie gewelddadig was geworden. Volgens het Hof zijn er geen redenen om de journalist een speciale behandeling te verlenen: "the fact that the applicant was a journalist did not entitle him to preferential or different treatment in comparison to the other people left at the scene". Met andere woorden: van journalisten mag men verwachten dat ze zich op een verantwoordelijke manier gedragen, en dus de wet en politiebepalen naleven, ook wanneer ze hun journalistieke functie uitoefenen.

Zelfs het feit dat de journalist gedurende bijna 18 uur aangehouden bleef, was volgens de rechters te verantwoorden. Uiteindelijk is de journalist ook niet echt gestraft, want de Finse rechtscolleges vonden het door de journalist gepleegde mis-

drijf verschoonbaar: het was 'an excusable act'. Het Europees Hof vindt hoe dan ook dat er geen sprake kan zijn van een *chilling effect* in deze zaak: de veroordeling zonder sanctie is immers niet van aard om journalisten of persfotografen af te schrikken om in de toekomst nog verslag uit te brengen over protestacties of betogingen.

Toch wil het Hof vermijden dat er te voortvarende conclusies aan het arrest worden verbonden. In andere omstandigheden wil het Europees Hof dus wel nadrukkelijk de waakhondfunctie van de media beschermd zien. Enkel de bijzondere omstandigheden naar aanleiding van de demonstratie in Helsinki en het gedrag van de journalist rechtvaardigen dus de serie tussenkomsten in diens expressie- en informatievrijheid.

EHRM zelf aan de schandpaal ?

Het arrest lokt fel protest uit vanwege de Internationale en Europese Federatie van Journalisten (IFJ/EFJ), koepelverenigingen waar ook de VVJ/AVBB deel van uitmaakt. In een persbericht liet de EFJ weten het EHRM te zullen aanmelden bij het onlangs gelanceerde Europese platform dat ernstige vormen van beknotting of bedreiging van de journalistiek onder de aandacht brengt. Via dat platform werd op 12 november een oproep gedaan aan alle lidstaten van de Raad van Europa om voortaan via een duidelijk wettelijk kader te waarborgen dat journalisten hun werk kunnen doen tijdens protestacties en betogingen.

Opmerkelijk in het arrest *Pentikäinen tegen Finland* is nog de felle formulering van de *dis-senting opinion* van vier rechters, onder wie de voorzitter van het Europees Hof, Dean Spielmann, en de Belgische rechter, Paul Lemmens. Zij vinden dat met dit arrest de kans is gemist om de rol

van de journalistiek te versterken, in plaats van die in gevaar te brengen. Hun stelling is dat zolang journalisten niet zelf actief of direct betrokken zijn bij geweld, de media ten volle hun rol als publieke waakhond moeten kunnen vervullen bij de verslaggeving over demonstraties en betogingen, en vooral ook over het optreden van de politie.

Hiermee is nog maar eens aangetoond dat bij de beoordeling van de noodzaak van inmengingen in de persvrijheid en de journalistiek, het kompas van de Straatsburgse rechters soms in heel verschillende richtingen staat. En dat is op zich een onrustwekkende gedachte, gelet op het belang van de expressie- en informatievrijheid in een democratische samenleving, en de rol van waakzame, alerte en onafhankelijke journalistiek.

Dirk Voorhoof doceert mediarecht aan de Universiteit Gent en de Universiteit van Kopenhagen

- EHRM (Grote Kamer) 16 juni 2015, *Delfi AS tegen Estland*
- EHRM 21 juli 2015, *Satakunnan Markkinapörssi Oy & Satamedia Oy tegen Finland*
- EHRM 20 oktober 2015 (Grote Kamer), *Pentikäinen tegen Finland*
- EHRM 10 november 2015 (Grote Kamer), *Couderc en Hachette Filipacchi Associés t. Frankrijk*

– website van de EFJ (<http://europeanjournalists.org/blog/2015/10/23/finland-the-european-court-rejects-photo-journalists-complaint/>)

– het Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists (www.coe.int/en/web/media-freedom/home).

Volgens het EHRM valt de publicatie van fiscale data niet altijd onder de persvrijheid

In gesprek

Manuel Gonzalez (Voetbalkrant.com): Tussen supporter en journalist

Monica Moritz

Manuel Gonzalez (43) is zowel eigenaar van als verslaggever bij Voetbalkrant.com. Een eigenzinnige nichewebsite, die dagelijks tussen 70 en 100 000 voetbalminnende bezoekers lokt. "Wij zijn bezeten door voetbal, en we willen die geestdrift ook delen."

Manuel Gonzalez, Spaanse roots, bracht zijn kindertijd door op het schippersinternaat in Antwerpen. Daar ontdekte hij dat schippers hun kinderen leren zwemmen door ze gewoon in zee te kieperen. "Ze gaan er namelijk vanuit dat je alles kunt als je maar durft. Dat is ook mijn motto geworden."

Aan het Antwerpse Sint-Janscollege kwam Gonzalez als arbeiderskind terecht tussen kinderen van middenstanders en hoger opgeleiden. "Dat was in het begin een hele cultuurschok, maar later ook een stimulans. Overigens dacht ik na de humaniora helemaal niet aan journalistiek. Ik schreef me in voor de opleiding TEW aan de UFSIA, maar haakte daar vrij vlug weer af en ging toen als reisleider aan de slag. Via omzwervingen op het internet kreeg ik de kans om voor een bank in Luxemburg te werken. Daarvoor moest ik wel een intensieve IT-opleiding volgen in Kaapstad, Zuid Afrika, en daar beleefde ik de tijd van mijn leven. *Work hard, play hard* was daar het motto, en ook dat is me bijgebleven. Hard werken doen wij hier wel, harder dan onze *concullega's* in de dagbladpers, denk ik zelfs."

Hoe kwam je in de voetbalverslaggeving terecht?

"Niet omdat ik per se journalist wilde worden, maar uit *voetballiefde*. Ik had intussen ook een hostingbedrijfje dat websites voor voetbalclubs maakte, en op basis daarvan richtte ik in 2001 samen met zes voetbal supporters de *Voetbalkrant* op. Acht jaar lang hebben we er gratis verslagen voor geschreven, niet omdat we journalisten wilden worden, maar om onze passie voor voetbal te delen. De *Voetbalkrant* was een *blog avant la lettre*, een soort BuzzFeed of Huffington Post. Na enige tijd werden we als persorgaan erkend door de UEFA, en later ook door de Erkenningcommissie voor beroepsjournalisten."

Enkele voetbalnieuws is toch geen algemene berichtgeving?

"In mijn ogen wel, als je ziet hoeveel mensen voetbal belangrijk vinden. Als de Rode Duivels zich kwalificeren voor het EK 2016, vindt 90% van de bevolking dat leuk. Ook mensen die anders totaal geen interesse hebben voor voetbal."

Toch is sport vooral entertainment. Ook zonder draait de wereld gewoon door.

"Ja, maar ook zonder regering blijft België gewoon *voortbol-len*. Je kunt niet volhouden dat voetbal geen impact heeft op de maatschappij. Als ze in Zuid-Amerika de wereldbeker winnen, is er negen maanden later sprake van een babyboom. Toen Spanje wereldkampioen werd, heeft het voetbalfeest zelfs het binnenlands product doen stijgen. Onderschat voetbal echt niet. Tienduizenden supporters die meereizen naar een Champions League finale, dat is een echte meevaler voor de plaatselijke economie."

Is de Voetbalkrant lucratief?

"Nu wel, ja. We hebben tussen 70 en 100 000 bezoekers per dag. Ons businessmodel is gebaseerd op reclame-inkomsten, en we zijn niet plan om een betaalmuur op te trekken. Alles wat binnenkomt, wordt geïnvesteerd in de krant. Zo hebben we nu een tiental fulltime medewerkers. Dat is best veel voor een uit de hand gelopen hobbyprojectje. Wij zijn ook mediapartners van de Koninklijke Belgische Voetbalbond, om maar te zeggen hoe groot de krant geworden is. Maar wij doen het echt niet alleen voor het geld, en dat is het verschil tussen ons en de rest. Wij zijn bezeten door voetbal en willen die geestdrift delen. Voor gewone sportjournalisten is voetbal louter en alleen een broodwinning. Wat wij brengen is meer dan voetbalnieuws, en dat komt omdat al onze medewerkers ook supporters zijn."

Hoe bedoel je?

"Onze mensen zijn allemaal supporters van een club, want dat is belangrijk om de passie in hun voetbaljournalistiek te houden. Traditionele voetbaljournalisten houden zich alleen bezig met de 22 spelers, de tien trainers en de vijf bestuursleden. En als dan een van de spelers een lekker wijf heeft, schrijven ze daar ook nog iets over. Maar voor supporters hebben ze geen aandacht. Eens je het voetbalmilieu van dichtbij leert kennen ontdek je natuurlijk wel de negatieve kantjes ervan. Als gewone supporter ben je je van geen kwaad bewust,

voetbal is voor hem pure emotie: de ploeg wint of verliest, de scheidsrechter is goed of slecht. Van zodra je dat gaat analyseren, verandert je voetbalervaring. Dan weet je hoeveel de spelers verdienen, wie clubs opkoopt, hoe trainers te werk gaan, wie vals speelt, en dat is niet meer *puur*."

Maar worden jullie als supporterende journalisten wel serieus genomen?

"Natuurlijk! Het is niet omdat ik voetbaljournalist ben dat ik voetbal afstandelijk en neutraal moet volgen, dat gaat gewoon niet. Bovendien bekijkt een journalist die ook supporter is zijn eigen ploeg zeer kritisch, maar zonder de boel af te breken, want hij wil dat zijn ploeg wint en perfect functioneert. Een klassieke sportjournalist schrijft gewoon een bericht over een wedstrijd en het maakt hem niet uit hoe het met de ploeg gesteld is. Een van mijn medewerkers werd ooit door zijn eigen Clubsupporters uitgemaakt voor Anderlechtsupporter. Dat was een groot compliment, want blijktbaar kon hij zijn voetbalgeestdrift ook verwoorden als het over de vijand ging."

Hoe kritisch zijn jullie bij corruptieschandalen en andere wantoestanden?

"Schandalen kun je niet goedpraten en die worden ook aangekaart, maar met respect voor de supporter. Wij zouden supporters nooit randdebielen of onnozelaars noemen, zoals

'Beerschot aanmoedigen, dat is mijn afspraak bij de psychiater.'

(foto MM)

Hans Vandeweghe doet, want onze journalisten staan daar zelf ook geestdriftig te brullen uit liefde voor de ploeg. Passie en kritiek kun je combineren door voorzichtig en mooi te verwoorden wat er aan de hand is, een beetje zoals in Cuba. Daar wordt enkel positief nieuws gebracht. Ik zat daar eens toen een tornado veel plantages had verwoest. Op het nieuws voerden ze toen een 'held' op die drie trossen bananen had gered. Hilarisch misschien, maar zo iets bedaart wel de gemoederen. Ook wij proberen een beetje positief te blijven en niet alles af te breken. Maar onthullingen over gokmaffia's komen hier wel extra hard aan. Voor een gewone journalist is dat een sappig onderwerp, maar voor een voetbalsupporter en voor een supporterende journalist is dat gewoon verschrikkelijk."

Doet zo'n schandaal het aantal bezoekers op jullie site verminderen?

"Nee, en dat is moeilijk uit te leggen aan mensen die niet *voetbalminded* zijn. Kijk, voor en na een match ben ik een businessman en een journalist, maar tijdens een match ben ik een emotionele voetbalsupporter. Dat geldt voor alle voetbalsupporters. Dat FIFA-schandaal is erg, maar voor de meesten onder hen ver van hun bed. Wat telt is hun club."

Maar die is misschien ook betrokken bij omkoping?

"Inderdaad. En door al die schandalen ben ik als voetbaljournalist en eigenaar van een voetbalkrant mijn voetbalnaiviteit kwijt. Vroeger ging je daar gewoon staan met je vrienden en dronk je pintjes. Je genoot van de match en smeedde vriendschapsbanden, dat was het leuke aan voetbal. Dat is nu verpest. Maar afgezien daarvan is voetbal voor mij meer dan een spel. Beerschot aanmoedigen, twee uur uitzinnig roepen en tieren, dat is *mijn* afspraak bij de psychiater, daar kan ik mijn stress kwijt. Wedden dat ze die quote tegen mij gaan gebruiken?"

Hoe staan jullie tegenover de exorbitante lonen van ster-voetballers?

"Voetbal is vandaag een economische sector en een voetballer is een product. Als superrijke sjeiks clubs opkopen halen ze meteen de beste spelers binnen, en dus zit de Champions League winnen er voor een Belgische club niet meer in. Tenzij die sjeiks onze clubs kopen, natuurlijk. Maar goed, de meeste voetballers hebben niet geleerd hoe ze met geld moeten omgaan. En ik zou als eigenaar van een voetbalkrant best mijn steentje willen bijdragen om ze dat bij te brengen. In Spanje organiseren voetbalvakbonden preventiecampagnes: vier op de vijf voetballers gaan er binnen de vijf jaar na hun carrière failliet. Die jongens komen uit het niets, zijn vaak niet lang naar school geweest en kennen de waarde van het geld niet. En dat raakt mij als voetbalsupporter. Eerst hemelen we ze in de media op, en als ze op hun 35ste stoppen laten we ze aan hun lot over. Stervoetballers kunnen natuurlijk nog een hele tijd teren op reclame-inkomsten. David Beckham en Cristiano Ronaldo zijn inmiddels stijliconen geworden. Dat gaat echt wel verder dan geld verdienen door als een idioot 90 minuten achter een bal aan te lopen – om even voetbalhaters te citeren."

Wat vinden jullie van hooligans, nog zo'n heet hangijzer?

"Vandalisme goedpraten doen we niet. Maar ik ben wat dat betreft nogal ruimdenkend. Als hooligans in een bos of op de parking van de Carrefour afspreken om op elkaar gezicht te slaan, en niemand heeft daar last van, dan is dat

hun ding. Voor mij zijn dat in de eerste plaats supporters, die horen erbij. Toch proberen we die problemen discreet aan te kaarten, want het gaat echt niet alleen over marginalen. Daar zit van alles tussen, alleen zal een arts of advocaat wel zo slim zijn om niet op televisie te vertellen dat hij een hooligan is. Grote groepen vijandige supporters zijn nu eenmaal eigen aan het voetbal. Ook herrieschoppers die gewoon een keer op de vuist willen gaan, weten dat ze aan hun trekken komen bij een voetbalmatch. En dat is moeilijk uit te roeien. Soms word ik ook persoonlijk bedreigd, vooral door supporters van Antwerp, want die vinden ons een 'Beerschotkrant'. Toch marginaliseer ik die mensen niet, ik wil als persmedium de communicatie niet verbreken."

Jullie brengen ook nieuws over WAGs, net zoals de boekjes.

"Uiteraard! We luiden het weekend van onze lezers in met de 'WAG van de week'. De eerste keer kwamen daar veel negatieve reacties op, maar het wordt wel drie keer meer gelezen dan ons ander nieuws. Het is zoals met *Playboy* vroeger: niemand las het, maar toch was het het meest verkochte boekje."

Hoe moeilijk is het om te schrijven voor een zo heterogeen publiek?

"Een website functioneert anders dan een krant. Mensen die betalen voor hun krant of tijdschrift lezen het blad van A tot Z, net omdat ze betaald hebben. Een

gratis website moet zich meer aanpassen aan de lezers en hen zin geven om vlug terug te komen. Als ze de inhoud niet leuk vinden, lezen ze gewoon niet verder en ben je ze kwijt. En nee, het is niet makkelijk om alle lezers te boeien. We hebben 17% vrouwelijke lezers en we moeten zowel rekening houden met een niet opgeleide persoon die geen moeilijke woorden begrijpt als met premier Charles Michel voor wie een tekst ook niet te simpel mag zijn. De content is voor ons belangrijker dan de verpakking."

Hoe is jullie relatie met andere sportjournalisten?

"Sportjournalisten beschouwen een online krant niet als een concurrent, en dat is een gigantische vergissing. Wij laveren nu tussen twee rivaliserende mediagroepen die met onze voetbalkrant geen rekening houden omdat het *maar* een website is. Maar uiteindelijk zijn wij ook overal aanwezig, doen we hetzelfde werk en zijn we aangesloten bij de Journalistenbond. Nu, we spelen die rol van underdog graag, want intussen stijgt ons aantal bezoekers jaarlijks met twintig procent."

Computergenerated news, sportverslagen geschreven door robots, is dat geen bedreiging voor voetbaljournalisten?

"Nee, daar zijn *wij* niet bang voor. Kijk, wij zijn meer dan zomaar journalisten, we brengen meer dan alleen maar neutrale sportverslagen en droge feiten. Dat is moeilijk te robotiseren. Wij bewijzen ook al 14 jaar dat we overleven door in de huid van de supporter te kruipen. Een robot zal nooit de echte voetballiefde kunnen verwoorden van een passionele journalist die tussen de supporters zit. Op die manier wil ik met mijn krant ook een positief verhaal brengen. Iedereen klaagt erover dat er geen toekomst in de journalistiek zit, maar dat klopt niet. Online is er wel toekomst, zeker als je je onderscheidt van de rest."

'Een gratis website moet zich meer dan een betaalde krant aanpassen aan de lezers.'

NIET ALLE JOURNALISTEN

HEBBEN SUPERKRACHTEN*

* Maar allemaal dragen ze bij tot een meer rechtvaardige wereld. Ze kaarten dagelijks wantoestanden aan. Bringen misstanden aan het licht. Criminaliteit. Fraude. Corruptie. En de eerste stap in het bestrijden van onrecht is het blootleggen ervan.

Daarbij hebben ze alle hulp die ze kunnen krijgen meer dan nodig. Het Fonds Pascal Decroos biedt hen die hulp, in de vorm van beurzen, training en ondersteuning. Help ons de journalisten helpen. Steun het Fonds Pascal Decroos. Want goede onderzoeksjournalistiek kost tijd en geld. Behalve voor wie superkrachten heeft. En dan nog.

www.fondspascaldecroos.org/steun

FONDS PASCAL DECROOS
VOOR BIJZONDERE JOURNALISTIEK

Online afbeeldingen verifiëren: gezond wantrouwen vereist

Journalisten moeten vandaag ten volle gebruik maken van de mogelijkheden die het wereldwijde web biedt. In deze rubriek deelt Jago Kosolosky, webredacteur bij MO en freelance journalist, zijn digitale wijsheid. Deze maand: het verifiëren van afbeeldingen die online circuleren.*

Sociale media bieden enorm veel mogelijkheden. Niet enkel op het vlak van research, maar ook voor promotie. Jammer genoeg passeren er op sociale media al te vaak afbeeldingen die uit de context zijn gehaald of zelfs doelbewust met een foutieve boodschap worden verspreid. Veel journalisten nemen die afbeeldingen dan te snel over, wat de boodschap enkel nog versterkt. Hoe kan je je als journalist wapenen en de oorsprong van een beeld achterhalen?

Nemen we deze tweet van @OmarImranTweets onder de loep. De tweet werd verstuurd op 14 november, iets voor de middag, dus kort na de vreselijke nacht in Parijs. In het bericht worden de media beschuldigd van het negeren van beelden zoals dit: 'Palestijnen die elke dag worden afgeslacht zonder enige aandacht van de media bidden vandaag voor Parijs'. De tweet werd ruim 15 000 keer geretweet en kreeg ruim 7 500 likes – ja, favorites bestaan sinds kort niet meer. Ze deed ook massaal de ronde op andere sociale netwerken, Facebook op kop.

We starten onze online zoektocht door gebruik te maken van de **Search by Image** extensie van Google (onder andere beschikbaar voor Chrome). Ook kun je de uitgesneden foto uploaden op <https://images.google.com/> (op een mobiel toestel: <http://ctrlq.org/google/images/>) of <https://www.tineye.com/>. Wat we hier doen, wordt een *reverse image search* genoemd. Via Google zien we dat onze zoektocht ruim tachtig resultaten oplevert. Ondertussen werd de afbeelding namelijk al op een pak andere sites overgenomen. Een goede manier om de

oorspronkelijke afbeelding, die eerst online verscheen, terug te vinden, is op zoek te gaan naar de afbeelding in de beste kwaliteit of hoogst mogelijke resolutie. Kies bij 'Andere formaten van deze afbeelding vinden' voor 'Groot'. De grootste afbeelding vind ik terug op

op de blog zelf. We weten dus dat deze foto uit de context werd getrokken en foutief werd gepresenteerd.

Maar wat als we wel de afbeelding terugvinden, maar niet onmiddellijk een datum? Dan worden de **Exif** (Exchangeable image file format) metadata erg belangrijk. Wanneer een digitaal bestand wordt gemaakt, worden nagenoeg altijd metadata meegegeven. Kun je het oorspronkelijke bestand terugvinden, dan is er veel kans dat deze metadata nog aanwezig zijn. Let wel, sociale media als Facebook en Twitter verwijderen bewust de metadata bij afbeeldingen.

Er zijn vervolgens voldoende opties om de Exif-informatie van een afbeelding te bestuderen. Zelf hou ik enorm van de EXIF Viewer extensie die beschikbaar is voor Chrome en werd uitgegeven door Aruna (let op, onder dezelfde naam zijn ook andere extensies beschikbaar). Een alternatief is deze website: <http://regex.info/exif.cgi>. Hier kun je afbeeldingen heel eenvoudig uploaden.

De informatie die we terugvinden over de afbeelding bevestigt wat we al wisten en geeft nog meer uitleg. De foto werd genomen op 29 december 2011 om 12:42:55 met een Sony DSC-H55 digitale camera, de flits is niet afgegaan, etcetera. <http://imageedited.com/> is trouwens een goede toevoeging om na te gaan of er aan een bestand is gesleuteld. Let wel op, deze site doorzoekt enkel de eerder vermelde metadata. Als het bestand dus is schoongemaakt, moet je op zoek naar een bestand dat hetzelfde beeld toont waarbij dit niet het geval is. *Happy hunting!*

deze pagina: <https://livingstonesofpalestine.wordpress.com/2011/12/30/friday-mosque-watch/>.

Meteen zien we dat deze blogpost dateert van december 2011, dit is zichtbaar in de URL of het webadres en

@Jago_Kosolosky – jago.kosolosky@gmail.com
Deze bijdragen worden ook gepubliceerd op www.journalist.be.

Beslissing over de klacht van *Handen af van Venezuela* tegen VRT en journalist Tuyls

Met een mail van 29 juni 2015 dient de heer Patrick Hens namens de organisatie **Handen af van Venezuela** een klacht in tegen de VRT en journalist Mattias Tuyls. Aanleiding is een reeks over Venezuela in *Het Journaal* van 9 tot 15 mei 2015 met zes reportages onder de respectievelijke titels 'Verdeeld land, verdeelde stad', 'Geen papier, geen krant', 'Een land schuift aan!', 'Gezocht! Turistas', 'Hard tegen hard' en 'Weg uit Venezuela'. (...)

DE FEITEN

De reportagereeks schetst in zes afleveringen een beeld van Venezuela naar aanleiding van twee jaar presidentschap van Nicolás Maduro. De journalist doet dat aan de hand van zes thema's, die hij overwegend belicht door de ogen van gewone Venezolanen. Op een aantal punten vergelijkt hij de toestand met twintig jaar geleden, toen hij zelf een jaar in Venezuela woonde als uitwisselingsstudent.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager zegt dat de reportagereeks fouten bevat en daardoor een onjuist en partijdig beeld schetst van Venezuela. Klager ontkent niet dat er problemen zijn in het land, maar de reeks focust enkel op de problemen en niet op de verwezenlijkingen.

Klager neemt vooral aanstoot aan de reportages over de persvrijheid, de *brain drain* bij jonge Venezolanen, en de parlementsverkiezingen en de populariteit van president Maduro. Klager spreekt tegen dat de persvrijheid onderdrukt wordt en dat de meeste TV-stations en kranten in handen zijn van de regering. Er zitten geen journalisten in de gevangenis en het klopt niet dat de kranten *Ultimas Noticias* en *El Universal* overgenomen zijn door de overheid. *Ultimas Noticias* is overgenomen door een investeringsgroep, en wie daarachter zit, is onduidelijk. Bovendien is 80 procent van de media in handen van privébedrijven die de revolutie in Venezuela fel bekritisieren. Ook *Ultimas Noticias* en *El Universal* zijn kritisch voor de regering.

Volgens klager is er ook geen sprake van een *brain drain* bij Venezolaanse jongeren. Volgens de leerkracht die in de reeks aan bod komt, zou 80 procent van de jongeren het land verlaten. Dat cijfer is uit de lucht gegrepen, zegt klager. De migratiecijfers zijn in evenwicht: even veel mensen komen het land binnen en verlaten het. Er zijn wel studenten die in het buitenland gaan studeren, maar dat is omdat ze de kans krijgen van de regering, wat vroeger niet zo was.

Klager vraagt zich ook af waarop de journalist zich baseert om te zeggen dat maar 22 procent van de bevolking president Maduro steunt. In zijn repliek verwijst de VRT naar één peiling, maar die is volgens verschillende bronnen uitgevoerd door een onderzoeksbureau dat dicht bij de oppositie staat. Andere meer betrouwbare peilingen geven veel hogere cijfers.

De VRT vraagt zich af of klager voldoende persoonlijk belang heeft om een klacht in te dienen. Ten gronde zegt de VRT dat de reeks past in haar beleid van zogenaamde pop-up correspondenten en gemaakt is vanuit de persoonlijke insteek van de journalist, die 20 jaar geleden als student in Venezuela woonde. Het perspectief is dat van gewone mensen, niet van

statistische gemiddelden of instituties.

Maar er zijn wel degelijk bronnen die de reportages staven. Zo is de passage over de overname van de kranten *Ultimas Noticias* en *El Universal* door de overheid gebaseerd op veel bronnen, waaronder Wikipedia. En hoe dan ook is het aandeelhouderschap van veel kranten erg schimmig, zegt de VRT.

De 22 procent populariteit van president Maduro komt uit een opiniepeiling die ook door de krant *El Universal*, het persagentschap Reuters en de Britse omroep BBC is overgenomen.

Over de *brain drain* zegt de reportage nergens dat 80 procent van de jonge Venezolanen het land verlaat. Wel illustreert de journalist de *brain drain* aan de hand van zijn vroegere klas, waarvan zijn toenmalige leraar zegt dat 80 procent van zijn klasgenoten het land heeft verlaten.

De VRT zegt dat de reportagereeks in haar geheel een evenwichtig beeld geeft van Venezuela. Over de zes afleveringen heen komen voor- en tegenstanders van president Maduro en het Chavisme aan het woord, al wilde niet iedereen even vlot spreken voor de camera, ook niet bij de aanhangers van de president, omdat zij vaak argwanend staan tegenover westerse journalisten.

De VRT wijst er ten slotte op dat de reeks bedoeld is voor een breed publiek dat niet dagelijks met Venezuela bezig is, waardoor ze niet op alle details kan ingaan. In zijn blog op *derelectie.be* ging de journalist op een aantal aspecten wel dieper in, inclusief op de verwezenlijkingen van het Chavisme.

BESLISSING

Handen af van Venezuela is een internationale organisatie die campagne voert voor de verwezenlijkingen van het Venezolaanse regime. In die hoedanigheid heeft klager belang bij de klacht en is de klacht dan ook ontvankelijk.

De VRT schetst een beeld van Venezuela aan de hand van getuigenissen van gewone Venezolanen en vanuit de ervaring van de journalist 20 jaar geleden en nu. Het is journalistiek verdedigbaar om op die manier een beeld van een land te schetsen, en dat perspectief is ook duidelijk voor de kijker. Tegelijk kan de journalist aannemelijk maken dat zijn reportages en de manier waarop hij die illustreert, gebaseerd zijn op feiten en onderzoeken, al verwijst hij daar niet expliciet naar in de reportages. Het is raadzaam om bronnen te vermelden, zeker wanneer gegevens onzeker of tegenstrijdig zijn, zoals in dit geval over het aandeelhouderschap van de kranten, de *brain drain* of elkaar tegensprekende opiniepeilingen. De journalist deed dit niet in de reportage, en in antwoord op de klacht verwijst de VRT onder meer naar Wikipedia, terwijl dat een bron is die toch met de nodige omzichtigheid moet worden gebruikt. Toch doet dit niet af aan het feit dat de reportagereeks in grote lijnen een realistisch beeld geeft van de toestand in Venezuela. Ook komen voor- en tegenstanders van het regime over de zes reportages heen vrij evenwichtig aan bod.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is ongegrond.

Brussel, 12 november 2015

In memoriam Wim Criel

Voorzitter Raad voor de Journalistiek

1948 – 2015

Negen jaar geleden leerde ik Wim Criel kennen bij de Raad voor de Journalistiek, en ik kon zijn ervaring en manier van werken meteen appreciëren. Gedreven en wijs, bescheiden en diplomatisch. Eigenschappen die zeven jaar eerder zeker van pas waren gekomen bij de gesprekken over de oprichting van een zelfregulerend orgaan voor de journalistiek. Als verantwoordelijke uitgever van Roularta en vertegenwoordiger van de magazinefederatie – nu The Ppress – nam hij vanaf 1999 actief deel aan de onderhandelingen met journalisten en collega-uitgevers, die drie jaar later zouden leiden tot de oprichting van de Raad voor de Journalistiek. Wim speelde een belangrijke rol in dat proces en werd vanaf dag één lid van de Raad.

Een even cruciale rol speelde hij bij de opstelling van de code van de Raad voor de Journalistiek in 2010. Een evenwichtsoefening van bijna drie jaar, met vele gesprekken en nog meer tekstversies. Een oefening die Wim faciliteerde door de beroepsethische richtlijnen van een tiental Europese landen en de Verenigde Staten naast elkaar te leggen en te vergelijken, om ze vervolgens aan te passen en in te bedden in onze eigen journalistieke cultuur.

Die drijvende rol zou Wim vanaf 2010 ook als voorzitter van de Raad blijven spelen, tot kort voor zijn overlijden. Van op zijn ziekbed bleef hij de laatste maanden overleggen over klachtendossiers, en gaf hij bemerkingsen en suggesties voor een herformulering van artikel 27 van de code over discriminatie en racisme, waaraan de Raad momenteel werkt. Een nog grotere rol speelde hij het afgelopen anderhalf jaar bij de redactie van een nieuwe richtlijn over pers en minderjarigen, die de Raad een maand voor zijn overlijden goedkeurde. Het overleg met het Kinderrechtencommissariaat over de nieuwe richtlijn vond hij essentieel, want de media leven niet op een eiland, en input van de samenleving is nodig. Overleg was voor Wim een sleutelwoord. En de extra tijd die dat overleg – vooral ook binnen de Raad – kostte, nam hij er graag bij. Consensus binnen de Raad voor de Journalistiek was voor hem het uitgangspunt en het doel, en hij heeft die altijd weten te bereiken. Dat deed Wim op zijn eigen geduldige, diplomatische en pragmatische manier, maar zonder ooit de algemene uitgangspunten uit het oog te verliezen.

De persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting stonden daarbij voorop. Altijd was Wim op zijn hoede om de persvrijheid in te perken. Maar steeds ging dat voor hem gepaard met journalistieke verantwoordelijkheid. Zoals Hubert Van Humbeeck het verwoordde tijdens de uitvaartplechtigheid: “Wim was ervan overtuigd dat de Raad voor de Journalistiek nodig is omdat media hun rol in de democratische samenleving maar kunnen spelen als ze hun werk doen op een

verantwoordelijke manier. Met respect voor hun onderwerp en voor het publiek. Het recht op informatie was hem heilig.

Maar de samenleving heeft maar iets aan die informatie als ze op een correcte manier is verzameld.”

Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens waren daarbij een toetssteen en een leidraad. Wim volgde de Europese rechtspraak op de voet, en toen hij me enkele weken voor zijn overlijden belde om afscheid te nemen – een open en warm gesprek – drukte hij me op het hart om als Raad onze ogen te blijven richten op het EHRM en wat er daarnaast internationaal gebeurt. Vandaar ook zijn belangstelling voor de uitwisseling van kennis en ervaring tussen de Europese persraden onderling in het kader van de AIPCE, de Alliance of Independent Press Councils of Europe, waarvan hij tot zijn spijt de conferentie in

Wenen, kort voor zijn overlijden, niet meer kon meemaken.

Bij dat alles weigerde Wim een onderscheid te maken tussen de verschillende vormen van journalistiek. Of het nu ging om nationale of regionale media, print, radio, TV of internet, commerciële of publieke omroepen, algemene of vakpers, populaire of meer intellectuele bladen, allemaal hadden ze hun plaats in de Raad voor de Journalistiek. Even essentieel was voor hem de vertegenwoordiging van de samenleving in de Raad. Wim had er al een punt van gemaakt bij de oprichting van de Raad, en de inbreng van de externe leden – niet-journalisten en niet-uitgevers – bleef voor hem cruciaal. Toen bij de hernieuwing van de Raad begin dit jaar enkele nieuwe externe leden hun opwachting maakten, verheugde Wim zich daarover in zijn voorwoord bij het jaarverslag, om meteen ook zijn verwachtingen duidelijk te maken: “De nieuwe leden brengen nieuwe inzichten en kwaliteiten mee. De debatten binnen het plenum van de Raad zullen er ongetwijfeld nóg levendiger op worden, iets waarnaar ik uitkijk. Het is immers al herhaaldelijk gebleken dat het plenum een zeer verruimende blik biedt op een casus, en dat menig voorstel van beslissing daardoor gevoelig wordt verrijkt. De nieuwelingen, die inmiddels in een speciale sessie de Jordaan van de Code zijn doorgestaan, wezen gewaarschuwd: onze verwachtingen zijn hoog gespannen!” Met Wim Criel verliest de Raad voor de Journalistiek een wijze en gedreven voorzitter. Tegen zijn opvolger zou hij ongetwijfeld zeggen: “Onze verwachtingen zijn hoog gespannen.”

Pieter Knapen
Secretaris-generaal en ombudsman
Raad voor de Journalistiek

Mens achter het nieuws

Hanne Knuyt: pril talent in B2B-journalistiek

Jan Backx

Ze heeft een weelderig krullende haardos, die Helena van Troje stikjaloers zou maken. Door een neusvleugel zit een discreet zilveren ringetje. Ach da's reparabel, flipt het door mijn ouwe misdienaarskop, het catechismusvoorschrift indachtig dat je lijf de tempel is van de Heilige Geest en dat je daar niet aan mag verbouwen. Hanne Knuyt straalt. Ze is 23, recentelijk afgestudeerd en dolblij dat ze een journalistieke job heeft gevonden in een spitsbranche: B2B...

Decennialang zat Hanne's opa, Willy Heyninck, op armlengte van mij heel gedreven te zwoegen op de stadsredactie van een Antwerpse krant. Om te ontstressen tussen de moorden, branden en ongelukken, slingerden we al eens een zwanzende dooddoener naar mekaar's hoofd: *Leer ne stiel! Word loodgieter!* Na een volle dag tussen gendarmeriepetten en persconferenties ijde familieman Willy dan huiswaarts om er voor zijn opgroeiende kroost te zorgen. Kleindochter Hanne zat toen nog in de bloemkool. Nu is ze de vertegenwoordigster van een splinternieuwe generatie journalisten. Ze luistert met stijgende verbazing naar mijn antieke verhalen over linotypisten, die met kokend lood schrijfmachineteksten overtikten, en ik knipper onbegrijpend met de ogen als ze probeert uit te leggen hoe ze nu met een arsenaal nieuwe media haar niche veroverd in de nieuwe journalistieke wereld.

Hanne vertelt dat ze is opgegroeid in Pulderbos. "Mijn mama werkt in de bibliotheek van Zandhoven. En mijn vader is zelfstandig marketing consultant, die ook les geeft aan de KUL. In het middelbaar trok ik de kaart van de humane wetenschappen. En ja, ik was goed in opstel. Mijn laatste jaar middelbaar deed ik nog eens over in Ecuador. Ik sprak geen woord Spaans, maar het leek me een prettige uitdaging voor een jong veulen. Ecuador heeft alleen maar troeven: oerwoud, bergen, strand, én het is er altijd zomers... Ik kwam wel niet in een soort Beverly Hills terecht. Mijn gastgezin had het absoluut niet breed. We woonden met 25 personen in een groot huis. En al die mensen spraken alleen maar Spaans. Ik werd dus meteen in een taalbad gedompeld. De familie hield het hoofd boven water met een soort hardware store, zoals in de Far West. Er werden zelfgemaakte bakstenen verkocht, mee gemaakt

door de kinderen."

Terug in België begon Hanne toch meer en meer van journalistiek te dromen. Ze begon aan pol & soc. "Maar ik liep vast in al die statistieken. Zo verzette ik mijn kompas naar een bachelor journalistiek aan de Antwerpse Artesis Plantijn Hogeschool, een praktijkgerichte opleiding van drie jaar, gekruist met diverse stages. We konden proeven van de diverse disciplines: radio, televisie én de geschreven pers. Wat ons als studenten toch opviel, was dat nogal wat docenten weinig of geen praktijkervaring hadden. De verantwoordelijke van de richting geschreven media kon ons bijvoorbeeld niet om de oren slaan met dikke turven artikels die uit zijn pen waren gevloeid. We vonden dat bijzonder raar. Mijn al-

lereerste krantenstukje pleegde ik tijdens een korte stage op het blad waar ooit mijn opa had gewerkt. Iets over revolutionaire elektrische stadsautootjes en hun splinternieuwe toonzaal. De inkt van de krant was nog nat toen het zaakje al sloot."

Je koos dus voor gedrukte media?

"Ja! Misschien omdat ik graag schrijf én lees. Maar pas op, ik ben niet naïef. Ik beseft goed dat online in opmars is en stevig knaagt aan het papieren medium. Maar ik zie nog altijd een toekomst voor het gedrukte woord. Ik probeer zo goed mogelijk de vinger aan de pols te houden. Ik schuim stages en congressen af. Dat over de stand van het Vlaamse medialandschap bijvoorbeeld, laatst nog in Brussel."

Begin dit jaar liep Hanne stage in Londen bij een business to business - B2B - magazine. "Het zaadje van mijn eerste job", zegt ze. "Want nu mag ik vanuit Antwerpen hun arm in de Benelux uitbouwen. We denken aan een zowat vijfkoppige ploeg. Opdracht: onderzoeksartikels maken over B2B. Ik hoef er geen tekeningetje bij te maken: ik ben dolblij dat ik zo snel op die manier aan de slag kan gaan!"

Business to business... Mijn oren uit het kokend lood-tijdperk suizen even. Dus snel polsen naar wat Hanne in haar vrije tijd zoal graag uitspookt. "In mijn prille jaren heb ik veel *leut* beleefd aan de scouts", antwoordt ze. "Nu is het joggen en snowboarden. En sinds kort is er ook verse hersengymnastiek: twee keer in de week trek ik naar de les Arabisch."

Onder embargo

Redacties die de **assisenzaak-Wesphael** willen volgen – over de gewezen Ecolo-politicus die wordt beschuldigd van moord op zijn echtgenote – moeten daarvoor een aanvraag sturen naar de griffie van het assisenhof van Henegouwen. Dat moet gebeuren op het mailadres cindy.branger@just.fgov.be, voor 4 december, en in het Frans.

Cedric Tybaert, journalist van *Zoomin.tv*, hoeft dan toch geen GAS-boete te betalen aan de stad Antwerpen. Die had hij gekregen nadat hij volgens de Antwerpse politie iets te ijverig verslag had uitgebracht van een Pegida-betoging. Met steun van de VVJ diende Cedric bezwaar in tegen de boete – met positief gevolg.

Stoelendans bij Vlaams-Brusselse Media, straks omgedoopt tot Bruzz. **Robert Esselinckx**, tot nu hoofdredacteur van TV Brussel, wordt adjunct-hoofdredacteur van de mediakoepel, onder Jeroen Roppe. Op de plaats van Robert komt **Filip De Rycke**.

Filip De Rycke is overigens ook weer effectief bestuurslid geworden van de VVJ. Hij volgt in die hoedanigheid Wouter Bruyns op, die, zoals eerder gemeld, naar de communicatiedienst van de politie van Antwerpen vertrok.

Eerstdaags valt bij VVJ-leden de **Journalistenagenda 2016** in de brievenbus. De nieuwe editie is opnieuw volledig op Vlaamse journalisten toegespitst.

De brainstorm op de redactie van *Het Laatste Nieuws* blijft duren. **Peter Gorié**, jarenlang politiek journalist bij de krant, is voortaan te vinden op het kabinet van de Brusselse schepen Els Ampe (Open VLD).

Bart Steenhaut verkast dan weer van *De Morgen* naar *Het Laatste Nieuws*. Bart werkte 27 jaar voor *De Morgen*, waarvan ruim 20 jaar als muzikjournalist. Bij *Het Laatste Nieuws* zal hij grotere reportages maken.

Jan Hautekiet heeft, samen met Ann De Craemer, de Wabliefprijs gewonnen. Die prijs belooft personen of organisaties die informatie breed toegankelijk trachten te maken in onze samenleving. Het Radio 1-programma *Hautekiet* besteedde het afgelopen jaar veel aandacht aan het vereenvoudigen van de vaak onnodig onbegrijpelijke taal van overheidsdiensten.

De **Unie van de Belgische Film Pers** (UBFP) heeft een nieuwe website: www.upcb-ubfp.be. De UBFP bestaat intussen 90 jaar, en viert dat jubileum door vanaf 1 december – en dit een heel trimester lang – door haar bekroonde films te programmeren in de Brusselse filmzaal Cinematek.

Op 16 december viert **MO*** 25 jaar mondiale journalistiek. Afspraak om 19u30 in deBuren, Leopoldstraat 6 in Brussel. Deelname is gratis, inschrijven kan via info@mo.be. Snel zijn is de boodschap, want de plaatsen zijn beperkt.

In onze vorige editie stond in deze rubriek een storende onnauwkeurigheid. De algemene **chef sport bij Mediahuis** is Guy Fransen, niet Henk Hillewaere. Henk is wel, samen met Luk De Ranter, chef regiosport. Waarvoor onze excuses.

De IFJ (www.ifj.org) is een nieuwe campagne begonnen tegen de straffeloosheid voor misdaden tegen journalisten: **#endimpunity**. Volgens de IFJ wordt hooguit één op de tien dodingen van journalisten ernstig door autoriteiten onderzocht en vervolgd.

Vraag

Onderzoek

Vlaams–Nederlandse
Journalistenbeurs

Publicatie

De onderzoeksbeurs

WAT? – Een onafhankelijke vakjury verdeelt 22.000 euro onder de aanvragers. Doorslaggevende criteria: diepgang en originaliteit.

VOORWAARDEN – Een actueel en voor Vlaanderen en/of Nederland relevant onderwerp. Grondig onderzoek. Een duidelijke link naar de Lage Landen in het onderwerp, het onderzoek of bij de onderzoekers. Publicatiegarantie door een gevestigd medium.

HOE? – Download het aanvraagformulier op de website en dien je plan in vóór 1 februari. Uitgewerkte ideeën kunnen tot 15 januari éénmalig voor advies worden voorgelegd aan de Vereniging van Onderzoeksjournalisten. Info hierover via 'coaching@vvoj.nl'

Voor verdere informatie, het aanvraagformulier en het reglement van de beurs: belgie.nlabassade.org of www.vlaamsevertegenwoordiging.nl

Vraag 'm
aan vóór
1 februari
2016!

Koninkrijk der Nederlanden

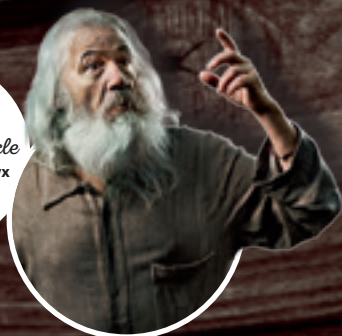
Vlaanderen
verbeelding werkt

The wireless and most
RELAXED WAY
of capturing
VIDEO SOUND.

Discover the
story of the Oracle
sennheiser.com/avx

RELAX
— it's an —
AVX

Stress-free wireless audio for videographers. With Digital Link Protection, Optimised Dynamic Range and Plug & Record. Plugs directly into the camera XLR. Easy to use automatic set-up, ready to record in seconds. The all new Sennheiser AVX.